

'Les biblioteques i les llibreries comparteixen una relació estreta i essencial dins de l'ecosistema del llibre'

Published by [Interacció](#) [1] on 21/11/2024 - 15:31

Entrevista a Fe Fernández (Llibreria L'espolsada) i Judit Terma (Gerència de Serveis de Biblioteques, Diputació de Barcelona)

Amb motiu del curs online 'Les llibreries: un factor clau de la dinamització dels municipis', hem entrevistat Fe Fernández, llibretera de l'Espolsada (Corró d'Avall-Les Franqueses) i Judit Terma (Gerència de Serveis de Biblioteques de la Diputació de Barcelona). El curs ha tingut molt bona acollida i ha comptat amb dues edicions: el 29 i 30 d'octubre d'enguany, i el 5 i 7 de novembre.

Aquest és el diàleg apassionant que totes dues han teixit al voltant del paper de les llibreries en els municipis, i el seu lligam indestruïble amb els agents culturals i les biblioteques.

Les llibreries ja no es limiten només a vendre llibres, sinó que han esdevingut un agent cultural molt important en els últims anys. Com heu viscut aquesta transformació?

Fe Fernández: Vaig obrir el 2007 i poc després hi va haver la crisi econòmica que tots coneixem. Llavors vaig plantejar-me que no podia limitar-me a obrir la llibreria i esperar que vingués la gent, sinó que havien de passar-hi coses. El lloc on vaig obrir era un nucli disseminat, sense comerç. I a partir d'aquí ha vingut la programació estable i l'afegida. Primer vaig haver-me de fer un lloc, un nom, una manera de treballar. El model de llibreria que neix al tardofranquisme, basat en llibreries situades en capitals de comarca, té pocs exemples que hagin perdurat, perquè han anat tancat. Queda la Gralla de Granollers, els Nou Rals... És un model de llibreria molt gran, amb molt de personal, i ara en canvi les llibreries són molt més petites. És un altre model. La visió d'ara és que cal fer coses perquè la gent vingui.

En el teu cas, Judit, quins vincles s'estableixen entre les biblioteques públiques i les llibreries?

Judit Terma: El vincle que s'estableix entre aquestes dues institucions és "natural" i fonamentat en la seva missió comuna: la promoció de la lectura i de la cultura. Les biblioteques i les llibreries comparteixen una relació estreta i essencial dins de l'ecosistema del llibre, i les seves funcions -complementàries- ajuden a impulsar l'hàbit lector. Des de perspectives diferents, ambdues institucions, les biblioteques, amb un enfocament de servei públic, i les llibreries, des del seu vessant comercial, són el darrer graó que posa en contacte el llibre amb el lector.

Tot i que tradicionalment han treballat conjuntament, no sempre s'ha establert una relació de confiança mútua suficient, i per això és imprescindible la creació de programes i estratègies conjuntes que consolidin aquestes aliances.

I quines implicacions té la presència de L'Espolsada al Corró d'Avall, a les Franqueses, però tocant a la ciutat de Granollers, pel que fa a la relació amb els agents culturals? I com ha estat la relació amb les administracions locals?

FF: El fet d'estar enganxats a Granollers ha pesat, sobretot a la gent de Les Franqueses, Llerona i Marata. Com que no hi havia comerç la seva tradició era agafar el cotxe per anar a comprar a qualsevol lloc. El que passa és que Les Franqueses, en els últims anys, ha acollir molta població de l'àrea metropolitana, que no té el referent de Granollers com a antecedent previ i que compren al poble. El que s'ha anat aconseguint és que hi hagi gent que faci moltes coses a Granollers però que els llibres els compren a L'Espolsada, a Les Franqueses. Aquest municipi no té una vida cultural molt activa. A prop tenim La Garriga i Cardedeu, que tenen cinema i un teixit cultural important. Amb La Garriga havia fet algunes coses amb el cinema, tot i que després la llibreria Strogoff se'n va

ocupar, perquè és la llibreria de referència de La Garriga. Amb els cinemes Edison de Granollers hem fet alguna col·laboració conjunta, quan han presentat determinades pel·lícules, tot i que entenc que la seva llibreria de referència és la Gralla. Sempre intento que es respectin les llibreries del territori. Amb el meu municipi la relació ha estat complicada, ja que han tingut alcaldes zero lectors i zero interessats en la cultura. Sovint l'Espolsada s'ha vist com un territori hostil o un lloc on passen coses que no interessen a l'ajuntament. El suport és residual. El que espero és que vingui algú de l'ajuntament quan s'organitza alguna cosa. De vegades s'organitzen xerrades i no et criden per vendre els llibres. És una síndrome de petitesa. Al final acabes col·laborant amb la gent que té ganes de fer coses amb tu.

Fe Fernández, traductora de formació i llibretera per vocació, mare d'un nen i lectora compulsiva.

Creieu que l'acció conjunta i la col·laboració entre llibreries, prescriptors i biblioteques pot ajudar al foment de la lectura?

FF: Crec que sí. És evident que hauríem de remar en el mateix sentit. Quan rebo visites de clubs de lectura això passa. Venen d'altres llocs del territori i s'interessen pels llibres i fan compres per a la biblioteca. Però això la pròpia biblioteca d'aquí no ho fa, per raons diverses. I tot plegat vol dir que la cosa no està funcionant prou bé. Hi ha una manca de reconeixement. Però si treballes conjuntament en pro de la lectura tot funciona i tot va bé. I es teixeixen aliances amb el territori.

JT: Evidentment que sí! La suma d'esforços i de projectes entre llibreries, prescriptors i biblioteques és fonamental per al foment de la lectura. I així ho demostren les experiències de moltes biblioteques de la XBM. Quan treballen juntes, la suma de diferents experteses i coneixements genera iniciatives singulars, innovadores i molt potents. Els clubs de lectura en són l'eina més coneguda, però existeixen altres iniciatives (laboratoris de lectura, publicacions, guies de lectura, itineraris literaris, etc.). És necessari el reconeixement mutu i la confiança entre els dos equipaments.

Tant les llibreries com les biblioteques tenen el foment de la lectura com un dels seus focus principals, però creieu també en la seva funció com a lloc de trobada on passen moltes coses i on es congreguen energies creatives i socials?

FF: I tant! Per descomptat. Els clubs de lectura són el paradigma on passen coses, ja que són un punt de trobada. Nosaltres fem una trobada d'il·lustradors, gent que ve d'altres llocs i que teixeix una xarxa, una teranyina. Es una feina de formigueta. De cada cosa que fas en surten d'altres. Això és bonic. Són petites coses, no salven el món, però fas comunitat. D'aquesta manera, la llibreria passa a ser un lloc de referència per a molta gent. I parlar de llibres i de literatura és, en si, molt revolucionari. Es fa comunitat. Aquest any hem celebrat el quinzenès aniversari del club de lectura. Hi ha gent que té llibres a casa que no hauria imaginat mai que llegiria. I així es creen vincles. Això també ha facilitat que s'estableixin mobilitzacions: per Ucraïna, Palestina... I els lligam amb els joves, amb els estudiants. Per tant, es creen complicitats amb la ciutadania, amb escriptors, poetes, traductors... I d'aquí neixen noves propostes.

Judit Terma, cap de l'Oficina de Serveis a la Xarxa de Biblioteques de la Diputació de Barcelona

JT: Per descomptat, les llibreries i les biblioteques contribueixen a fer que la lectura esdevingui una activitat social i d'intercanvi, promouen la participació i la construcció d'espais públics i crítics sobre llibres i lectura. I també ajuden activament a l'augment dels hàbits lectors i culturals dels ciutadans.

Les biblioteques tenen la missió de fomentar la lectura, però no només. També actuen com a espai de trobada, com un espai comunitari dinàmic, un punt de connexió per a les persones on fer activitats culturals, educatives i socials que estimulin la participació activa de la comunitat. En aquest sentit, són espais oberts a la creació i a la reflexió col·lectiva, que permeten a la ciutadania interactuar entre si, compartir coneixements i debatre idees. Les biblioteques públiques són un motor de transformació del seu entorn més immediat. I el seu paper com a lloc de trobada és fonamental per a la creació d'un entorn de descoberta, d'aprenentatge, de creació i d'intercanvi d'opinions i experiències culturals.

Consideres que el servei de préstec bibliotecari frena les vendes de les llibreries, sobretot pensant en les novetats, o ben contrari actuen com a propagadores i estímuls de la lectura, a banda de complir una funció social?

FF: Amb els anys això s'ha anat pervertint. Abans les novetats trigaven una mica a arribar. Però ara hi ha molta pressa, sobretot amb les novetats esperades i els best sellers. I evidentment si trobes aquests llibres a la biblioteca no els compres. Això va en detriment dels autors i de la creació. Hi ha massa immediatesa i massa pressa. La biblioteca té una funció pública, però també té la funció de preservar i mantenir un fons, així com de saber-lo explicar, com fem les llibreries. En plena pandèmia es va veure claríssim. El 2020 va ser un dels millors anys de les llibreries. Es va aturar el servei de novetats i vaig poder vendre el fons. Econòmicament no vam haver d'invertir de manera constant i vaig poder recomanar el que ja havia llegit i conec. Això va permetre una calma. Però el sistema és pervers. Catalunya té un sistema editorial que necessita les compres de biblioteques, en nom de la llengua catalana. Però aquesta compra s'hauria de poder canalitzar a través de les llibreries, que també treballem a favor de la llengua. I hi ha la idea associada que el llibre és car. Però quan expliques tota la cadena que intervé en l'edició d'un llibre la gent entén que no és car. És una qüestió de prioritats.

JT: Rotundament no. Ja fa molt de temps que la falsa creença que el préstec de llibres fa competència a la venda ha quedat desmentida. Al contrari, com més lectors tinguin les biblioteques més compradors tindran les llibreries: molts dels lectors de les biblioteques també són compradors. Opino que no som mai competència, som un ecosistema que es retroalimenta. I si ens centrem en les novetats, mai podrem ser competidores, ja que el nostre ritme d'incorporació de novetats a les biblioteques no és simultani a l'aparició de les novetats a les llibreries. A més, els fons de les biblioteques es construeixen a partir d'una "política de desenvolupament de la col·lecció", que evidentment no es fonamenta només amb les novetats editorials. Ara aquest tema seria motiu d'un monogràfic!

I per últim. Recomaneu-nos un bon llibre!

FF: Recomaneu un dels llibres més venuts en la història de la llibreria. És una obra del 2008: *En lloc segur*, de Wallace Stegner, en traducció de Dolors Udina.

JT: Recomaneu un llibre que em va impactar, i que just ara n'acaben d'estrenar la pel·lícula de la Mar Coll, *Salve María*. El llibre és *Las madres no* (2019) de Katitxa Agirre. El podeu trobar a les biblioteques de la XBM!

Tags: sectors culturals i creatius

Tags: equipaments culturals

Tags: participació cultural

- [2]

Source URL: <https://interaccio.diba.cat/en/blogs/2024/01/fefernandez-juditterma-entrevista>

Links:

[1] <https://interaccio.diba.cat/en/members/interaccio>

[2] <https://interaccio.diba.cat/node/9616>